Schout bij Nacht K.P. Jessen

Concept versie 3 december 2021

LODEWIJK VAN DUUREN

De afbeelding met initialen van de tekenaar CB geeft een gebeurtenis weer uit de Russisch-Japanse Oorlog (8 februari 1904 - 5 september 1905). De titel van de kaart luidt: “Het zinken van de Japanse stoomboot Gadomaru in Genzan Baai door vice-admiraal K.P. Jessen”.
De afgebeelde persoon op de kaart is schout-bij-nacht Karl Petrovich Jessen[1] (1852-1918). Genzan Baai is de Japanse naam van een baai gelegen in Noord-Korea, de Russische naam is Port Lazarev.
Vice-admiraal is een andere term voor schout-bij-nacht. De schout-bij-nacht was oorspronkelijk de bevelvoerder die, bij afwezigheid van de admiraal, in de nachtelijke uren toezicht hield op de vloot.

Zinkende Japanse oorlogsboot Gadomaru.

Schout bij nacht Karl Petrovich Jessen

Collectie Dick Mohr

De kaart is afkomstig van een collectie van 14 Russische kaarten van Dick Mohr of zijn familie.
De Nederlandse ingenieur Dick Mohr (Moritz E.A. Mohr [2]) vertrekt in 1898 met zijn gezin naar Rusland om daar een bestaan op te bouwen. Net als zijn Russische echtgenote sympathiseert hij met de revolutie. Begin 1906 verhuist het gezin naar St. Petersburg. Dick Mohr, is directielid bij het

[1] Ook gespeld als Iessen.
[2] Maurits Eduard August Willem Mohr geboren te Amsterdam op 6 februari 1877, overleden te Hilversum op 9 maart 1956. Voor familie en vrienden Dick Mohr.

elektriciteitsbedrijf van Sint-Petersburg, een Zwitserse onderneming. Hij is voorzitter van het Peterburgsche Comité ter behartiging van de belangen der Nederlanders in Rusland. In het Algemeen Handelsblad verschijnen artikelen van zijn hand onder de naam “Van onzen Peterburgschen medewerker. “

Bertha Ulmann en Dick Mohr. Foto uit 1902.

Zijn vrouw Bertha Ulmann (1879-1961) kwam uit een Duits- Russisch intellectueel gezin. Zij is geboren in Jekaterinoslav (Oekraïne) in 1879. Bertha studeert in Sint-Petersburg toen zij daar de Nederlandse ingenieur Moritz Mohr ontmoet. Zij trouwt met hem, geeft haar studie op en richt zich op Russische, Duitse en Nederlandse literatuur. Het echtpaar krijgt drie kinderen (Eduard, Oscar en Ina). Tijdens de revolutie van 1905 wonen zij in Midden-Rusland, van 1906 tot 1920 in Sint Petersburg. De revolutie van 1905 is , evenals die van 1917, door Bertha met vreugde verwelkomd. Maar in de loop van 1917 raken beiden ontgoocheld, zo blijkt uit de vele brieven die zij naar zijn moeder en zusters in Den Haag sturen. In 1920 keert het gezin berooid en uitgeput met de Lingestroom terug naar Nederland en vestigt zich op 19 mei 1920 in de Frans Valentijnstraat 43 in Den Haag, om op 22 september 1920 te verhuizen naar de Sweelincklaan 17 in Hilversum.
Na de verhuizing koopt Bertha schoolschriften bij papierhandel Blommesteijn in Hilversum en legt hierin een lezingencyclus vast over Russische literatuur.

Kaart uit St. Petersburg

In 1913 (26 XII) stuurt Dick vanuit St. Petersburg een fotokaart naar Mevrouw M. Mohr in de Frans Valentijnstraat 43 in Den Haag met de Ockta brug over de Neva. Zeer waarschijnlijk is de kaart aan zijn moeder Maria Christiane van der Heijde [3] gericht.
Tekst van de kaart van 26 december 1913.
Op de foto geschreven: Ochta brug,
op de adreszijde op het correspondentiedeel:
“Mijn beste
wenschen. Veel heil
en zegen in ’t oude
en ’t nieuwe. Tans

[3] overleden 22 mei 1935 in Den Haag.

moet ik weer eens
een eindje op reis naar
de buurt van Reval [4]
13/26 Dick”
De uitgever van de kaart is Richard Lutherman(n) uit St. Petersburg (Изд РиШаръ).

Ochta Brug. St. Petersburg.

Bronnen

- Janine Jager, 2017. Hoe komen wij heelhuids uit deze hel. Nederlanders in revolutionair Rusland. Atlas Contact. 248 p.
- Karl Jessen. https://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Jessen
- Rotem Kowner, 2017. Iessen [Jessen] , Karl Petrovich (1852-1918) In: Historical Dictionary of the Russo-Japanese War. P 205-206..
- Annemarie Lavèn , 2014. Dick Mohrs desillusie over de Russische revolutie. De schrijfsels van een Nederlander in Rusland laten teleurstelling zien over de overgang naar het socialisme. Historisch Nieuwsblad 6/2014.
- Van onzen Peterburgschen medewerker, 1910. Rusland. Reizen in het binnenland. St. Petersburg, 30 Oct. Algemeen Handelsblad 12 November 1910. p. 4-5.
- Tijdschrift voor Slavische Literatuur. Bertha Mohr-Ulmann, ‘Boerendichter Jessenin’, een lezing gehouden in 1926. https://www.slavischeliteratuur.nl/tslarchief/tsl65/65c.html
- Foto Dick Mohr en Bertha Ulmann, fotograaf S. Adamowische in Kalouga. Archief Marianne Elshout-Mohr en Daria Mohr.

[4] De Nederlandse naam van Tallinn in Estland.

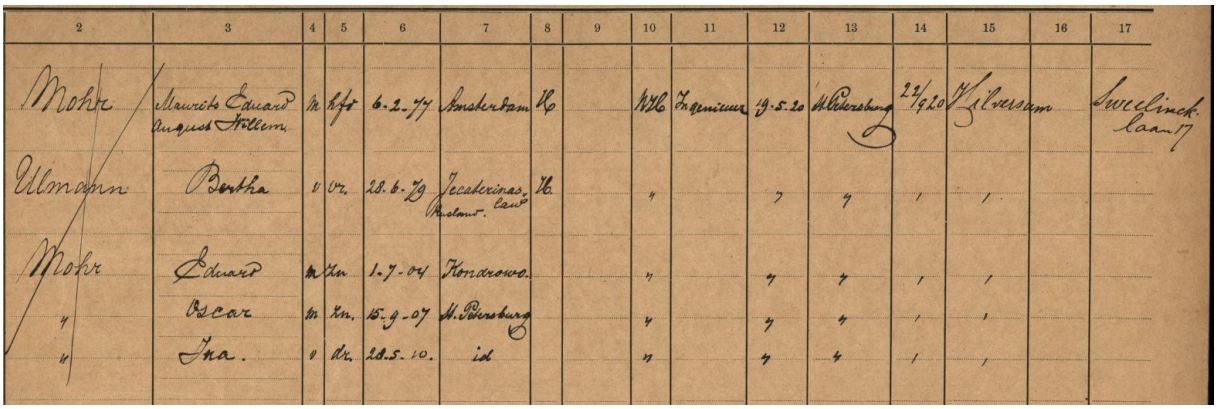

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Mohr	Maurits Eduard August Willem	M	Hfd	6-2-77	Amsterdam	H.		NZ	Ingenieur	19-5-20	St. Petersburg	22/9 20	Hilversum		Sweelinckl. laan 17
Ulmann	Bertha	V	Vr.	28-6-79	Jecaterinas. Russ.	H.		4		7	4	1	1		
Mohr	Edward	M	Kn	1-7-04	Kronstadt			4		4	4	1	1		
4	Oscar	M	Kn.	15-9-07	St. Petersburg			4		4	4	1	1		
4	Ina.	V	Dr.	28-5-10.	id			4		4	4	1	1		

Gezinskaart Dick Mohr den Haag